

Celje - skladišče

D-Per
65/1992

5000000459, 11

COBISS

OSEBNA KNJ. CELJE

RUDAR

Glasiło Rudnika lignita Velenje

LETO XXVI

PETEK, 27. NOVEMBER 1992

ŠTEVILKA 11

Po Zakonu o zavodih, ki spada v našo novo zakonodajo - samostojne, neodvisne in tako naprej države Republike Slovenije - je zavod ustanova za dejavnost, katere namen ni pridobivanje dobička, in pridobi pravno sposobnost - to je sposobnost, da je nosilec pravic, obveznosti in odgovornosti - z vpisom akta o svoji ustanovitvi v sodni register.

Kdaj si je to sposobnost pridobil ERICo in pri katerem sodišču?

Letos 1. aprila pri Temeljnem sodišču v Celju, Enota v Celju.

Kaj sploh pomeni kratica ERICo?

Ekološke raziskave v sodelovanju z industrijo in enako tudi za uporabo pri mednarodnem občevanju v angleščini - Ecological Research & Industrial Cooperation.

Ustanovitelji zavoda ERICo so Rudnik lignita Velenje, Termoelektrarna Šoštanj in ESO Velenje, ki z zakonom niso pooblašteni za ustanavljanje javnih zavodov. Zato ERICo tudi ne spada med javne zavode, za opravljanje javnih dejavnosti, za vse ljudi, skupnost. Po zakonu javne zavode ustanavljajo država, občine, mesta in druge z zakonom pooblaščen javne pravne osebe.

Kaj, ali ni bilo ne v občini Velenje ne v širši skupnosti dovolj interesa za ustanovitev javnega zavoda ERICo?

Zaposleni v naši dejavnosti smo že od samega začetka menili, da naj bi ustanovili javni velenjski občinski zavod za ekološke raziskave in da naj bi ta zavod tudi deloval tako. Za to smo, februarja lani, dali tudi pobudo Izvršnemu svetu Skupščine občine Velenje oziroma njegovemu predsedniku Franju Bartolcu. In predsednik je skupaj z večino članov izvršnega sveta to našo pobudo podprl. Vendar predlog za to, ki ga je izvršni svet pripravil in dal v razpravo in sprejemanje zborom občinske skupščine, je sprejel le zbor krajevnih skupnosti, družbenopolitični zbor in zbor združenega dela pa sta ga brez jasne obrazložitve zavrnila. Ali vsaj jaz ne vem

ERICo Velenje, Zavod za ekološke raziskave - v pogovoru z njegovim direktorjem magistrom Borisom Stropnikom

za takšno obrazložitev.

Temu, da bi bil javni zavod, niso bili naklonjeni tudi Zelenci Velenja. Zakaj ne, pa sem zvedel šele letos 24. aprila od aktivista zelenih in javnega delavca Vaneta Gošnika na javni tribuni z njim in mag. Francem Avberškom v sejni dvorani velenjske občinske skupščine. Sicer pa ste na tej tribuni s poslancema v Skupščini RS iz Velenja Gošnikom in mag. Avberškom, na kateri je bil govor o ekologiji in razvoju občine Velenje, bili tudi vi in zato veste, da je na njej Gošnik menil, da bi z ustanovitvijo javnega zavoda za ekološke raziskave v občini dodatno obremenili že tako pičel občinski

proračun. In to je verjetno bil razlog, da družbenopolitični zbor in zbor združenega dela občinske skupščine nista bila za to, da bi ustanovili tak javni zavod v občini. Poleg tega pa najbrž pomisleki poslancev v teh zborih iz Gorenjevih podjetij, češ, tudi mi imamo ekološki laboratorij in organizirano ekološko raziskovalno dejavnost in oboje plačujemo iz svojih sredstev in zakaj ne bi zato iz svojih sredstev plačevala ekološko raziskovalno dejavnost na svojem področju še RLV in TEŠ.

Zato torej ERICo ni javni zavod. Kljub temu, da smo si zaposleni v naši dejav-

Dalje na drugi strani!

NAPREJ V ŠTEVILKI

STRANI 6 - 7: Taktična gasilska reševalna vaja - PLP '92, Odšli so v pokoj, STRANI 8 - 13: Šport, kultura, rekreacija, Še ena prireditev za zaznamovanje 60-letnice IGD RLV, Spekter, STRANI 14 - 15: Portret, STRANI 16: Z novembrskega predavanja DIT RLV, Kako proizvajamo?, Čišča

nosti za to prizadevali. In kljub temu, da so nas pri tem prizadevanju podprle republiške institucije v Ljubljani, s katerimi veliko sodelujemo. To je Inštitut Jožef Stefan, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Inštitut za biologijo pri Biotehniški fakulteti in cela ta fakulteta. Predvsem Inštitut Jožef Stefan nas je podprl pri tem prizadevanju. Saj po njegovem mnenju, pa tudi mnenju drugih naštetih institucij, bi občina Velenje potrebovala tak javni zavod pri reševanju svojih ekoloških problemov. Vendar na odločitev Skupščine občine Velenje glede tega smo čakali in čakali, po letu dni pa uvideli, da vse kaže, da najbrž njena odločitev ne bo pozitivna. In ker smo takrat organizacijsko spadali k ESO Velenje, - od sredine leta 1990 dalje, ko je razpadla sestavljena organizacija REK Velenje, v okviru katere smo bili prej organizirani -, smo ubrali pot do ustanovitve nepravne zavoda, z ustanovitelj RLV, TEŠ in ESO Velenje, ker potrebe za to so bile.

A zaradi tega pomembnost naše dejavnosti za javnost ni nič manjša. Opleta pa se nam, da smo tako dolgo organizacijsko spadali k ESO Velenje. Osnovna sredstva, ki smo jih za našo dejavnost dobili v okviru bivše sestavljene organizacije REK Velenje od RLV in TEŠ ali s finančnimi sredstvi, ki smo jih dobivali, in jih še dobivamo, zaradi naše vključenosti v republiški projekt "2000 mladih raziskovalcev", pravno

formalno namreč niso naša, čeprav jih uporabljamo, ampak od ESO Velenje. In zato tudi on zanje še vedno obračunava amortizacijo. In tako sredstev te amortizacije mi ne moremo uporabljati za investiranje v nova osnovna sredstva, ki jih potrebujemo.

Zarodek zdajšnjega zavoda ERICO je bil Ekološka raziskovalna skupina, ki se je začela formirati pri skupnih službah RLV in se je uradno formirala, menda v maju leta 1987, v okviru razvojno-tehničnega sektorja skupnih služb bivše sestavljene organizacije REK Velenje. Vodja te, uradno formirane Ekološke raziskovalne skupine ste kmalu postali vi, ki takrat še niste bili magister. Drugi njeni člani pa so menda najprej bili diplomirani biologi Cvetka Ribarič-Lasnik, Rudi Ramšak, Alenka Rošer-Drev, Nives Kugonič, Liljana Mljač in kasneje še diplomirani geograf Emil Šterbenk. In vsi v tej skupini ste imeli status mladega raziskovalca.

še:

Marta Svetina-Gros, dipl. ing. geologije, raziskovalka v strokovnem usposabljanju za magistro geoloških znanosti, z nalogo: Vpliv zračne polucije na tla in vodne vire;
Jelka Flis, dipl. biologinja, raziskovalka v strokovnem usposabljanju za magistro agronomskih znanosti, z nalogo: Vpliv onesnaženja na tla in rastline;
Mojca Bole, dipl. ing. kemijske tehnologije, raziskovalka v strokovnem usposabljanju za magistro kemijskih znanosti, z nalogo: Odplake v Šaleški dolini;
Samar Al Sayegh-Petkovšek, dipl. biologinja, raziskovalka v strokovnem usposabljanju za magistro bioloških znanosti, z nalogo: Vpliv presvetljenosti sestojev na nekatere ekofiziološke parametre in mikorizo sadik smreke;
Tatjana Lenart, kemijska tehničarka, tehnična sodelavka;
Marko Videmšek, gozdarski tehnik, tehnični sodelavec;

Obvestilo Ljubljanske banke
 - Splošne banke Velenje, d.d.

Plačilna kartica ACTIVA
 - prava poslovna odločitev

Pri vsakdanjem denarnem poslovanju lahko imamo vrsto problemov in neprijetnosti, če ne vemo, kako enostavneje urejati naše denarne zadeve. LB - Splošna banka Velenje, d.d. je zato široko paleto svojih storitev, s katerimi rešuje že večino tovrstnih problemov, razširila še s ponudbo plačilne kartice ACTIVA.

Plačevanje s kartico ACTIVA
 je zelo preprosto!

Plačevanje s kartico ACTIVA je nova oblika brezgotovinskega poslovanja, namenjena imetnikom tekočega računa. Z njo lahko imetniki tekočega računa sodobno in enostavno plačujete blago in storitve širom po Sloveniji. Saj na prodajno-plačilnih mestih blaga in storitev jo je treba le pokazati in s podpisom overiti izstavljeni račun, za vse druge formalnosti, ki se tičejo plačila računa, pa v sodelovanju s prodajalcem tako plačanega blaga ali storitve poskrbi banka.

Poslovanje s kartico ACTIVA
 je gospodarno!

Poravnava plačil s kartico ACTIVA se pri banki opravi trikrat v mesecu, in sicer 8., 18. in 28. O poravnava pa vas banka obvešča z rednimi izpiski podatkov o uporabi tekočega računa.

Kako lahko plačujete s kartico ACTIVA?

S kartico ACTIVA lahko plačujete blago in storitve na vseh prodajno-plačilnih mestih po Sloveniji, označenih z nalepkami ACTIVA. Takih mest je v Sloveniji že prek 1 200 in še kar naprej se množijo, tako da bodo po prvi fazi uvajanja kartice ACTIVA v mrežo teh mest zajete že vse pomembnejše trgovske in storitvene dejavnosti v Sloveniji.

Če se želite pridružiti mnogim, ki jim je kartica ACTIVA že postala nepogrešljiv pripomoček pri denarnem poslovanju, se oglasite v vaši matični enoti naše banke, in v njej boste lahko zvedeli in si uredili vse, kar je potrebno za pridobitev kartice ACTIVA.

Na levi strani slike: Koroška 64, zgradba na Starem jašku, v kateri je bil nekoč sedež RLV, zdaj pa sta v njej, poleg dela naših telefonistov, Študij RLV in sedež zavoda ERICO. Kako dolgo bo ta zgradba še uporabna, pa je vprašanje, saj se poseda. A bojda ne zaradi rudarjenja, ampak zaradi starosti in bombardiranja jaška med vojno.

Na desni strani slike: Zgradba, v kateri je laboratorij ERICO

Kako pa se je ta zarodek organizacijsko, kadrovske ter po urejenosti pogojev za delo in pravnem statusu spreminjal in razvijal naprej?

Pri urejenosti pogojev za delo, recimo, ste zelo veliko pridobili z ureditvijo laboratorija za svojo dejavnost decembra 1988 tu - na področju jaška Škale, na katerem je tudi sedež vašega zavoda.

Kako se je ta skupina od uradnega formiranja naprej organizacijsko in po pravnem statusu spreminjala in razvijala, sem že nakazal. Kadrovske pa smo se od takrat okrepili na 15 zaposlenih, če ne štejem še Emila Šterbenka, ki zdaj opravlja javno funkcijo, - člana Izvršnega sveta Skupščine občine Velenje in sekretarja Sekretariata občine Velenje za varstvo okolja -, in mu bo delovno razmerje pri nas mirovalo, dokler bo opravljal javno funkcijo.

V zadnjih letih so se namreč pri nas zaposlili

Suzana Lugar, ekonomska tehničarka, tehnična sodelavka;
 Mitja Brglez, kemijski tehnik, tehnični sodelavec;
 Darja Dimec, kemijska tehničarka-pripravnica.

Od tistih, ki smo se že prej zaposlili, pa sva jaz in Cvetka Ribarič-Lasnik že magistra; jaz kemije in Cvetka bioloških znanosti.

Drugi - Liljana Mljač, Rudi Ramšak, Nives Kugonič in Alenka Rošer-Drev - pa so pred zagovorom magistrske naloge.

Cvetka Ribarič-Lasnik in jaz sva zdaj že v usposabljanju za doktorja; Cvetka za doktorico bioloških znanosti, z disertacijsko temo: Biomonitoring onesnaženega zraka v Šaleški dolini, jaz pa z disertacijsko temo: Raziskave aerosolov (razpršenih trdnih in tekočih snovi v zraku) v okolici termoelektrarn z rentgensko fluorescenco in sorodnimi metodami.

Naša opremljenost za delo!

ERICo zavzema pritličje Koroške 64 in v tem delu zgradbe so tajništvo in delovni kabineti direktorja, pomočnice direktorja zavoda ter v njem zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev.

NA SLIKI: Raziskovalka dipl. biologinja Samar Al Sayegh-Petkovšek v svojem delovnem kabinetu, potem ko se je pustila zmotiti pri delu z intervjujem za Rudarja, v katerem je povedala:

"Sem raziskovalka v usposabljanju za magistro biologije, z nalogo o mikorizi smreke, sožitju njenih korenin z glivami. Pogoje za usposabljanje imam, usposabljam pa se v sodelovanju z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo in Oddelkom za biologijo Biotehniške fakultete v Ljubljani. Do konca usposabljanja imam še dve leti praktičnega in študijskega dela. To je študija, predavanj, izpitov, dela z magistrsko nalogo, za sklep pa potem še zagovor magistrske naloge.

Pri ERICo sem se zaposlila kot pripravnica že aprila lani. Tako je pripravništvo zdaj že nekaj časa za mano.

Da, moje deklško ime je arabsko. Po očetu, Arabcu iz Gaze. Delal pa je, ker zdaj je že upokojen, pri Vegradu v Velenju.

Mož pa je zaposlen v firmi Sitona na Gorici v Velenju; v njej je več zaposlenih, ukvarjajo pa se s sitotiskom in delajo veliko za Gorenje.

Sem tudi že mati, punčke, dveletne, ki je, kadar sem na delu, v vrtcu."

Zaradi razširitve naše dejavnosti in kadrovske okrepitve smo vzeli v najem dva avtomobila za delo na terenu, enega pri APS Velenje in enega pri Kompas Hertz, Ljubljana. Laboratorijske opreme pa smo toliko dokupili ali dobili na reverz, da imamo laboratorijske prostore že premajhne. Izpoplnili smo si, recimo, opremljenost za raziskave voda na terenu, kraju samem, in vzorcev v laboratoriju.

Od TEŠ smo dobili na reverz atomski absorpcijski spektrofotometer. Kupili smo mlin za mletje trdnih vzorcev za raziskave. Pa kalilnik. Dokupili ali dobili na reverz smo več osebnih računalnikov. Imamo že tudi telefaks. Uredili smo si mali informacijsko-dokumentacijski center. Na terenu imamo naprave za jemanje vzorcev aerosolov, razpršenih trdnih in tekočih snovi v zraku. In za

jemanje vzorcev padavin in talnih vod. Na deponiji pepela iz TEŠ pa imamo poskusne nasade. In pri restavraciji Jezero skupaj z Elektroinštitutom Milan Vidmar v Ljubljani avtomatsko mobilno postajo za merjenje onesnaženosti zraka z žveplovim dvokisom, ozonom, dušikovimi oksidi - pa za merjenje koncentracij aerosolov in težkih kovin v njih, koncentracij kovin v padavinah in radonovih potomcev, gama sevanja ter meteoroloških parametrov temperature, vlažnosti ozračja, smeri in hitrosti vetra ipd. Lastnik te postaje je inštitut.

Naš glavni problem zdaj pa so prostori. Ne samo laboratorijski, ker so premajhni, ampak tudi ti prostori tu, naše pisarne, delovni kabineti, v tej stavbi, Koroški 64, v kateri je bil svoj čas sedež RLV. Ta stavba se namreč poseđa, ne zaradi rudarjenja, menda zaradi starosti in bombardiranja jaška med vojno, in zato naj bi jo podrli. Predvidena rešitev tega našega problema pa je le zasilna. Preselili naj bi se v preostali dve, še trdni stari rudniški stavbi tu na Starem

jašku. In to že konec tega leta. S tem pa bi našega prostorskega problema sploh ne rešili. Rešitev bi bila le ureditev primerno velikih prostorov pod eno streho za naš laboratorij in naše delovne kabinete nekje za stalno. Stara vila Breda v Topolšič bi nam, recimo, zelo ustrezala. Seveda pa bi zanjo bilo treba urediti lastništvo in jo ustrezno adaptirati. Fizična možnost rešitve problema prostorov za nas torej obstaja. O tej možnosti razmišljajo tudi ustanovitelji našega zavoda. Zanj obstaja tudi naklonjenost občinskih upravnih organov. Vprašanje pa so sredstva za njeno realizacijo. A upamo, da bo nekako ta problem le mogoče rešiti. Saj ekološka zavest ustanoviteljev našega zavoda in družbena klima v Velenju, Šoštanj in okoliških krajih sta takšni, da se lahko nadejamo rešitve tega problema. S tem pa bi lahko tudi še precej bolj in boljje izrabljali status samostojne raziskovalne organizacije, ki smo si ga pridobili ob ustanovitvi zavoda iz Ekološke raziskovalne

Še posnetek z dipl. biologinjo Samar Al Sayegh-Petkovšek v biološkem delu laboratorija ERICo, pri posejanih semenih smrek, ki so se že razvile v poskusne zajčice.

"Zemlja, v kateri so te smrečice," je povedala gospa Al Sayegh-Petkovšek, "je s ploskev, ki jih je v Mislinjskem jarku in Zavodnjah izbral Inštitut za lesno in gozdno gospodarstvo v Ljubljani. Čez 4 do 6 mesecev pa bomo analizirali korenine teh smrečic in določili pri njih delež mikoriznih kratkih korenin ter mikorizne tipe."

skupine pri ESO Velenje. Resda smo si že pri ESO Velenje pridobili status raziskovalne enote. Vendar status samo raziskovalne enote nam ni omogočal pridobivanja sredstev za raziskave od Ministrstva za znanost in tehnologijo in tudi ne neposrednega udeleževanja javnih natečajev za raziskovalne projekte.

Vaše raziskovalke in raziskovalci so se v sodelovanju tudi z zunanjimi mentorji, sodelavci in inštitucijami doslej zagrizli že v precej raziskovalnih nalog. V javnosti so na primer dokaj znane njihove raziskave:

- Ekološki vplivi tekočih in plinastih izpustov iz TEŠ
- Vpliv emisij na rastlinstvo v Šaleški dolini
- Analize peloda in semen testnih in samoniklih rastlin
- Biološko-kemijske raziskave vode in sedimentov ugrezninskih jezer v Šaleški dolini - in take raziskave reke Pake
- Ozelenitev odlagališča elektrofiltrskega pepela
- Radioekološke raziskave v Šaleški dolini
- Rudarsko ugrezjanje površja v Šaleški dolini in varstvo okolja

Vaš delovni prispevek pa je bil posebno velik pri zbiranju informacij v svetu za pripravo tehnološkega idejnega projekta za ekološko bolj urejeno odpepeljevanje TEŠ. In tudi pri uresničevanju tega projekta, katerega najpomembnejši rezultat je uvedba cevnega transporta pepela v obliki zgoščene suspenzije, emulgata, v RLV. Katero pa so glavne raziskovalne naloge, ki jih zdaj opravlja zavod ERICO? In kaj vse sploh spada v njegovo registrirano dejavnost?

Naša registrirana dejavnost obsega:

1. Znanstveno-raziskovalna dejavnost:
  - raziskave emisijskih in imisijskih koncentracij snovi v naravnem bivalnem in delovnem okolju (množine izločanja snovi v okolje in množine škodljivih snovi v njem)
  - raziskave vpliva imisij na rastlinstvo, živalstvo in ljudi
  - raziskave koncentracij makro- in mikroelementov v tleh
  - raziskave biološko-kemijskih parametrov (značilnosti) jezer in rek
  - radioekološke raziskave
  - raziskave vpliva onesnaženosti zraka in tal na vodne vire
  - raziskave možnosti ozelenitve odlagališč halde (jalovine iz rudnika in podobnih materialov)
  - raziskave pogreznosti zemljišč zaradi rudarjenja in varstvo okolja
2. Vodenje katastrof onesnaževalcev (okolja)
3. Vodenje in koordinacija ekološkega monitoringa (kontroliranja in spremljanja ekoloških razmer) za območje občine Velenje
4. Intervencije ob onesnaževanju (okolja) in preventivno delovanje
5. Analize odpadnih voda (odplak)
6. Svetovanje na področju varstva okolja
7. Raziskovalno razvojno delo (razen znanstveno raziskovalnega):
  - razvoj in uvajanje novih tehnologij in tehnoloških projektov za varovanje okolja
  - raziskave priprav, transporta in odlaganja pepela ter odžveplevalnih produktov iz kotlovnice na premog (V oklepajih so navedene grobe razlage manj znanih tujk.)

Po pogodbi o financiranju osnovne dejavnosti zavoda med RLV, TEŠ in zavodom z dne 25. 4. 1992 pa zdaj opravljam raziskovalne naloge v okviru projektov:

1. Raziskava aerosolov v Šaleški dolini

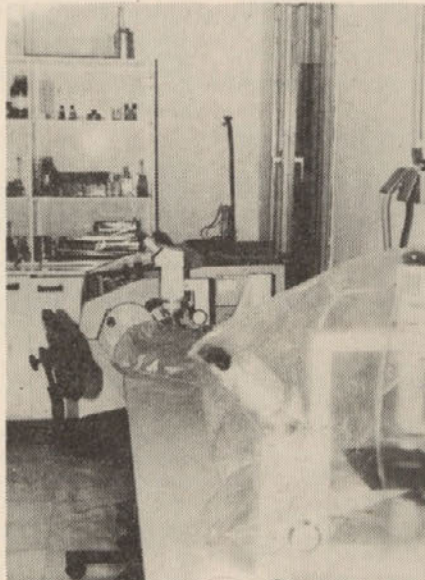

Iz kemijskega dela laboratorija ERICO: Kemijska tehnica - pripravnica Darja Dimec pri kromatografu, aparatu za določanje klorofila A in B v iglicah smreke, ki pa se da prirediti tudi za druge podobne namene. Tovrstni aparati bojda sploh spadajo med standardne laboratorijske aparate za dejavnosti, kakršne opravlja ERICO.

2. Vpliv imisij na rastlinstvo v Šaleški dolini
3. Radioekološke raziskave
4. Biološke analize reke Pake
5. Hidrokemijske in biološke raziskave jezer
6. Sanacija ekološko obremenjenih rastišč
7. Vpliv onesnaženosti padavin in tal na kakovost vode

Poleg teh nalog, ki jih sofinancirata RLV in TEŠ, pogodbeno in po naročilih:

- opravljam meritve za izdelavo Ocene ekološke primernosti predvidenega področja za rekreacijo z ureditvenim načrtom Rekreacijsko-turističnega centra Jezero
- izdelujemo Oceno emisije škodljivih snovi iz bodočega odlagališča pepela in odžvepleval-

V biološki del laboratorija ERICO spada še oddelek za mikroskopijo

nih produktov iz TEŠ ter imisijskih koncentracij snovi v okolici odlagališča pepela iz TEŠ

- končujemo prvo fazo raziskave ogroženosti zdravja delavcev na izpostavljenih delovnih mestih v TEŠ s premogovim prahom, pepelovim prahom, pepelno brozgo, radioaktivnim sevanjem, radonom, koncentracijo zdravju nevarnih elementov v prahu
- opravljamo del raziskav pri izdelavi raziskovalnega projekta Vpliv onesnaženega okolja v ekološko ogroženih predelih Slovenije na zdravje ljudi, katerega sofinancirajo RLV in TEŠ ter Ministrstvo za znanost in tehnologijo
- prek Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani opravljamo del raziskav za mednarodni projekt pri Mednarodni agenciji za atomsko energijo (IAEA), v katerega je vključenih 17 držav in ki zadeva poenotenje dela pri vzorčevanju in analizah vplivov odlagališč odpadkov in onesnaženosti zraka s trdnimi delci ter koncentracijami elementov v trdnih delcih
- opravljamo meritve in raziskave pri delovanju centralne čistilne naprave Šaleške doline, ki jo upravlja Komunalno podjetje Velenje
- dokončujemo dela pri analizah vzorcev zemlje za ugotavljanje onesnaženosti tal v občini Velenje

Opravljam pa tudi raziskovalne naloge v okviru avstrijsko-slovenskega projekta za ugotavljanje vpliva onesnaženosti zraka na gozdni ekosistem na podlagi raziskovanja strukture in funkcije rastlinskih tkiv in organov, ker je v ta projekt vključen projekt Vpliv imisij na rastlinstvo v Šaleški dolini, v okviru katerega opravljam raziskovalne naloge po pogodbi med RLV, TEŠ in nami.

In v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan in Zavodom za socialno in zdravstveno varstvo v Ljubljani smo prijavi Ministrstvu za znanost in tehnologijo izdelavo ekološke karte Slovenije. Izsledke naših raziskav iz preteklih let pa nameravamo v TEŠ uporabiti za zmanjšanje negativnih vplivov odlaganja elektrarniškega pepela na okolje.

Aktivni smo tudi pri propagiranju svoje dejavnosti in izmenjavi strokovnih mnenj na področju ekologije. Saj smo rezultate svojih raziskav predstavili:

- na 9. mednarodnem posvetovanju o čistem zraku, ki je potekalo konec avgusta letos v Montrealu v Kanadi
  - na 11. evropskem kongresu o glivah, ki je potekal od 7. do 11. septembra letos v Londonu
  - na 5. mednarodni konferenci o kontaminaciji (onesnaženosti) okolja, ki je potekala konec septembra letos v Morgensu v Švici
- Aktivno smo sodelovali tudi na sejmu Tehnika za okolje v začetku maja letos v Ljubljani in se udeležili 1. mednarodnega posvetovanja o ravnanju z odpadki v Sloveniji, ki je potekalo 14. in 15. oktobra letos v Ljubljani.

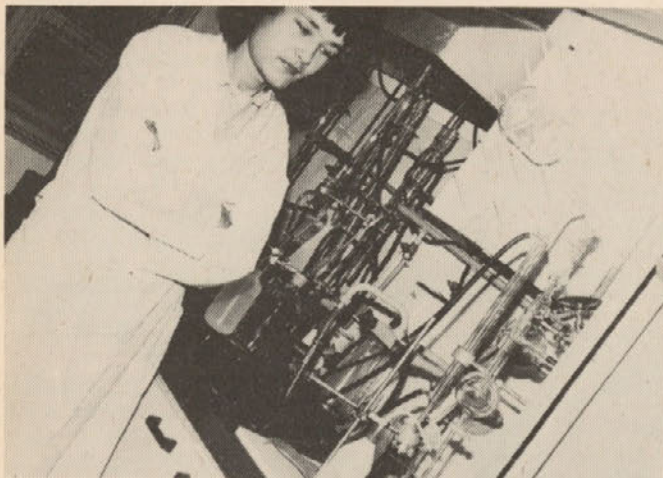
Kolegijski organi upravljanja zavoda ERICO in njihova sestava, poimenska?

Imamo le en tak organ, upravni odbor zavoda, ki ga sestavljajo Jaro Vrtačnik (predsednik), direktor TEŠ, mag. Franc Žerdin, direktor RLV, Jože Šibanc, direktor ESO Velenje, Franjo Bartolac, predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Velenje, in mag. Cvetka Ribarič-Lasnica, predstavnica zaposlenih v zavodu.

Individualni organi zavoda ERICO?

Direktor zavoda, to sem zdaj jaz, in pomočnica direktorja zavoda, pa je zdaj magistra Cvetka Ribarič-Lasnica.

Po strokovni plati pa jaz odgovarjam za kemijsko področje dejavnosti zavoda, moja pomočnica pa za biološko področje.

iz klasičnega kemijskega dela laboratorija ERICO: Kemijski tehnik Mitja Brglez pri določanju amonjaka, zgovornega indikatorja vodne onesnaženosti, v vzorcu izcedne vode iz enega od divjih odlagališč odpadkov na velenjskem območju

Glavni akti zavoda ERICO ter ureditev delovnih razmerij, soupravljanja in sindikalnih pravic zaposlenih v njem?

Glavni akti zavoda so:

- pogodba o ustanovitvi zavoda in o ureditvi medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti med ustanovitelji in zavodom (po njej ustanovitelji za obveznosti zavoda odgovarjajo do višine vložene sredstev v njegovo ustanovitev, to je RLV - 40 %, TEŠ - 40 %, ESO Velenje - 20%)

- pogodba med RLV, TEŠ in zavodom za financiranje osnovne dejavnosti zavoda (po njej pol stroškov osnovne dejavnosti zavoda pokriva RLV in pol TEŠ)
- statut zavoda

Delovna razmerja zaposlenih v zavodu urejamo po zakonu in Kolektivni pogodbi za raziskovalno dejavnost, soupravljanje in sindikalne pravice pa po zakonu, statutu zavoda in omenjeni kolek-

tivni pogodbi - praktično, ker formalno k njej še nismo pristopili, nameravamo pa to kmalu storiti.

Planski akti zavoda?

Letni, povsem tržno usmerjeni poslovni načrt, kvartalni delovni načrti, posamezni delovni programi.

Poslovni načrt za letos sem vsebinsko precej predstavil že v prejšnjih odgovorih. K povedanemu naj dodam le, da so naši glavni poslovni cilji:

- strokovno pomagati pri sanaciji okolja v Šaleški dolini
- drževati naše povezave z najboljšimi strokovnjaki za posamezna področja raziskav, kakršne opravljamo
- dejavnost zavoda specializirati v ozka strokovna področja
- še razširiti našo dejavnost

Za ilustracijo še to!
Za ta mesec smo načrtovali priliv prihodkov zavoda v skupnem znesku okrog 6,6 milijona tolarjev, in kaže, da bomo tolikšen priliv

prihodkov tudi imeli.

Kaj ste pri volji povedati še za predstavitev sebe v Rudarju?

Rodil sem se leta 1954. Po očetu izviram iz Škal. Po materi z Velikega vrha nad Šmartnem ob Paki. Živeli pa smo v Sočtanju. V stavbi, ki stoji še, a je na ugrezninskem področju.

Oče je že umrl, leta 1963. Bil pa je zidar pri celjskem Gradisu. Mati še živi in je družinska upokojenka po očetu.

Oče in mati sta si dohodke za preživljanje družine večala z graditvijo hiš za druge.

V družini nisem bil edini otrok. Imam dve sestri. Jožico, poročeno Zavrli, zaposleno v Gorenju. In Silvo, poročeno Petelin, ki živi v Ljubljani in je zaposlena v firmi Gallus.

Jaz zdaj živim v Kavčah pri Velenju. Z družino. Svojo hišo imamo. Žena je direktorica butika AS v Sočtanju, malega podjetja za izdelavo in prodajo unikatnih ženskih oblačil.

Imava tri hčerke: 11 let staro Saro, 9 let staro Sibilo in 5 let staro Sanjo.

Osnovno izobrazbo sem si pridobil v osnovni šoli Biba Roeck v Sočtanju. Po osnovni šoli sem v Celju končal srednjo tehnično gradbeno šolo. Bil po njej študent Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo ter leta 1978 postal diplomirani inženir geodezije.

Prvič sem se zaposlil v razvojno-tehničnem sektorju skupnih služb bivše sestavljene organizacije REK Velenje. Takrat, ko je ta sektor vodil dipl. inž. Franc Pečovnik, ki je zdaj vodja inovacijske dejavnosti v RLV. Moje delo pa je že skrajša bilo povezano z razreševanjem ekološke problematike odpepeljevanja TEŠ. In iz dela na tem področju, ki sem se ga takrat lotil v sodelovanju z drugimi - posamezniki, strokovnimi službami in organizacijami znotraj in zunaj sestavljene organizacije REK Velenje - je nastalo nekaj idejnih osnutkov ekološko boljše odpepeljevanja TEŠ. Potem še konkretni predlog izgradnje poskusne naprave za cevni transport pepela iz TEŠ v obliki zgoščene suspenzije pepela in vode v jamo, jamske prostore RLV.

Tehnični kolegij RLV je podprl realizacijo tega predloga, realizatorji pa so bili razvojno-tehnični sektor skupnih služb sestavljene organizacije REK Velenje, ESO Velenje in GRADIS Ljubljana.

Kasneje sem postal vodja formirane ekološke raziskovalne skupine znotraj skupnih služb sestavljene organizacije REK Velenje. Na predlog Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani pa sem bil že med realizacijo predloga izgradnje omenjene naprave vključen v republiški projekt "2000 mladih raziskovalcev - do leta 2000". To pa me je tako motiviralo

za raziskovanje in strokovno usposabljanje, da sem pustil vse drugo. Se vpisal na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo - VTO Kemija za pridobitev naslova magistra kemije, z nalogo: Tekoči in plinasti izpusti iz TEŠ. To je z nalogo, ki je zadevala predlog izgradnje omenjene naprave, poleg tega pa še izpopolnitev aditivne metode odzvepljevanja dimnih plinov v TEŠ.

Pred vpisom v to visokošolsko ustanovo pa sem moral opraviti še nekaj diferencialnih izpitov, ker sem bil diplomirani inženir precej drugačne stroke, geodezije. In leta 1989 sem potem tudi magistriral - pred rokom, prej kot v treh letih. Zdaj pa sem že raziskovalec v usposabljanju za doktorja kemije. O tem pa sem nekaj več že povedal v enem od prejšnjih odgovorov.

Mogoče je prav, da glede tega povem še, da sem tudi vodja raziskav, ki so moja disertacijska tema za doktoriranje, in da sem za te raziskave razvil tudi našo lastno raziskovalno opremo, ki je kar 15-krat cenejša od uvožene opreme za take raziskave.

Moja rekreacija?

Na "šihitu" se mi duša zaradi vsega mojega dela in obveznosti včasih že po tleh vleče, poberem pa jo na karate treningu v Karate društvu Velenje. Dvakrat na teden.

Pa tudi v hribe malo hodim. S hčerkami. Letos poleti sem bil tudi na Triglavu. S sorodnikom iz Amerike. Kar obnesel se je. V hitri hoji, kakor sva hodila. Prvič je bil v Sloveniji. In hotel sem mu pokazati naš najvišji vrh. Človeku, ki zna uživati in temu primerno delati tudi v poklicu. To je: lagodneje! Da pa jaz lahko živim in delam tako, kot je mogoče razbrati iz teh mojih odgovorov, se moram zahvaliti tudi ženi in hčerkam. Saj če ne bi premogle razumevanja za moje strokovne ambicije, jih ne bi mogel tako uresničevati, kot jih uresničujem. A konec tedna sem le precej skupaj z ženo in otroki.

R.B.

Ta pametne

X: Ravno eksperimentiram z miško.

Y: Jaz pa - z ljulstvom.

Zvonimir Balog

Na mladih svet stoji - če jim ga zapustimo!

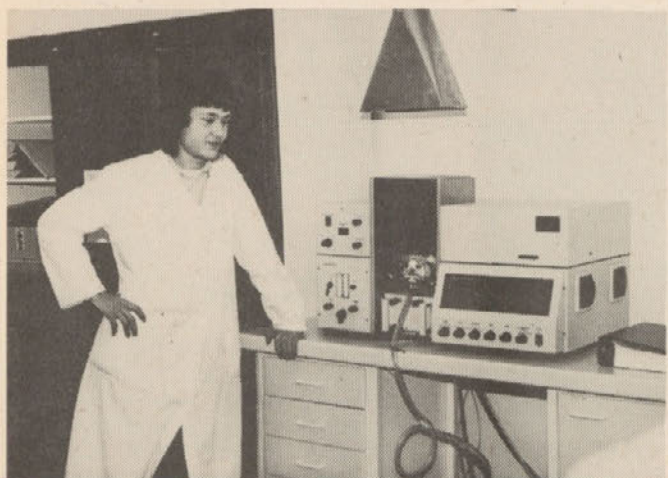
Voda je najbolj zdrava pijača. Zlasti za umivanje.

Ne potrebujem delovnega razmerja: delal bi rad.

Strašna resnica: Bolj je znan Darwin kot Darwin.

Toma Bebić

Življenje postaja življenjsko nevarno. (Žarko Petan)

V posebnem delu laboratorija ERICO pa imajo atomski absorpcijski spektrofotometer, dobljen na reverz od TEŠ, s katerim določajo vsebnost težkih kovin v snoveh. To je tistih, ki so lahko nevarne za zdravje ljudi.

Taktična gasilska reševalna vaja PLP '92

Začela se je, kot se takšne vaje začnejo. V petek, 23. oktobra, ob 13.45 je "zagorelo" v žagi PLP - podjetja pri našem rudniku za "proizvodnjo lesnih polizdelkov".

Po telefonskih in UKV zvezah o tem obveščeni gasilci so kljub gostemu prometu že po nekaj minutah pribrzeli na mesto "požara".

Vaja je bila namenoma prirejena v času okoli 14. ure, kajti njo so hoteli preveriti, kako udeleženci v prometu upoštevajo gasilski avtomobil v nujni vožnji. Poleg tega pa je bila namenjena preverjanju pripravljenosti gasilske enote našega rudnika, gasilskih enot z območja Šoštanj in Gasilskega društva Pesje za gašenje požara v lesnem obratu in intervencijo ob morebitnem razlitsu in eksploziji vnetljivih snovi.

Z vajo so preverili tudi obrambni požarni načrt podjetja PLP, se seznanili z njegovimi objekti ter preverili možnost črpanja vode iz reke Pake.

Vaja je od prihoda prvih gasilskih avtomobilov in reševalnega vozila velenjskega zdravstvenega centra, ki je odpeljalo "ponesrečenega" delavca, potekala z veliko naglico. Gasilci so bili na svojih mestih v nekaj minutah, do vrha silosa za žagovino, iz katerega se je močno "dimilo", pa so raztegnili lestev.

Poveljnik Gasilske zveze Velenje Avgust Oblak je že med vajo dejal, da poteka dobro, da pa bi ob morebitnem resničnem požaru mogoče morali bolj zavarovati pred širjenjem požara bližnjo deponijo premoga.

Silos za žagovino je v dimu; gasiti bo treba z vrha...

Med ocenjevalci in ogledovalci vaje so bili še v.d. tehničnega direktorja našega rudnika dipl. inž. rudarstva Marjan Kolenc, v.d. direktorja podjetja PLP ing. Mirko Zager, predsednik Gasilske zveze Velenje Tone Berložnik, velenjska občinska inšpektorica in republiški inšpektor za požarno varnost ter - po službeni dolžnosti - delavci naše službe za varstvo pri delu.

Okoli 14.30 je bilo vaje konec, in gasilski avtomobili in gasilci so že bili postrojeni pred poslopjem PLP.

"Sporočam, da je vaja PLP '92 končana. V njej je sodelovalo 124 gasilcev z 19 gasilskimi vozili. Našli smo "poškodovanega delavca" in ga rešili na

Predsednik Gasilske zveze Velenje Tone Berložnik se zahvaljuje vodstvu našega rudnika za njegovo razumevanje in skrb za gasilce in čestita članom industrijskega gasilskega društva našega rudnika za 60-letni jubilej

varno. Med akcijo smo pogrešili eno gasilsko vozilo, ki smo ga nato našli in je zdaj prav tako na varnem," se je glasil raport podpoveljnika našega industrijskega gasilskega društva Martina Pečečnika inženirju Marjanu Kolencu. Ta pa je potem dejal, da je vaja bila izpeljana uspešno, ter čestital in se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri njej.

Nekaj besed je ob koncu vaje postrojenim gasilcem izrekel tudi predsednik Gasilske zveze Velenje Tone Berložnik. Tudi on je dejal, da je bila vaja dobro pripravljena in izvedena. Povedal pa je še, da smo s to vajo v občini Velenje sklenili mesec požarne varnosti in da naš rudnik zanjo ni bil izbran naključno. Saj konec oktobra je industrijsko gasilsko društvo našega rudnika slavilo svojo 60-letnico. In z vajo PLP '92 je bila ta obletnica delovno zaznamovana.

Diana Janežič

Po takem gašenju - samo vaji - gasilec lahko gre na smeh

POPRAVEK

Na prehodu z drugega na tretji stolpec prvega članka na strani 12 prejšnje številke Rudarja (10/92) bi moralo pisati:

Nagrado za najbolj športno obnašanje na igrišču je prejel Gerhard Thiele iz nemške firme Scharf. V metanju pikada pa je bil kot lani tudi letos najboljši Marjan Hudej iz RLV...

OGLAS

Povpraševalci po kreditih, pri družbi z omejeno odgovornostjo Steinbacher v

Račah pri Mariboru lahko najamete ugodne brezobrestne kredite z rokom odplačila v 36 mesecih.

INFORMACIJE: pri zastopnici družbe - Letuš 104, 63 327 Šmartno ob Paki, telefon 063-885-270.

ZAHVALA

Podružnici Sindikata RLV v Jamski mehanizaciji se iskreno zahvaljujem za darovani venec, sodelavcem v njej pa za izraze sožalja in vso drugo izkazano pozornost ob smrti mojega očeta.

Dominik Češek

Podpoveljnik Industrijskega gasilskega društva RLV Martin Pečecnik (v gasilski obleki v ospredju) po raportiranju ob koncu vaje - vršilcu dolžnosti tehničnega vodje RLV Marjanu Kolencu!

ODŠLI SO V POKOJ

Tomo ANDRIĆ,
upokojen 30. septembra
Rodil se je 11. marca 1947 v Marinovičih pri Tuzli. Poročen z Ljubo, rojeno Tadić.

Od 6. decembra 1973 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Steber 8 (preimenovan kasneje v Jamo Pesje), aprila 1979 v Jamo Preloge in septembra 1979 nazaj v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1976 še za kvalificiranega kopača.

Anton OSOLNIK,
upokojen 1. oktobra

Rodil se je 5. decembra 1942 v Lokah pri Trbovljah. Poročen z Albino, rojeno Krajnc.

Od 20. avgusta 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Klasirnici. Leta 1961 je bil premeščen v ESO, takrat še obrat RLV, leta 1963 pa k jamski mehanizaciji, kjer je delal do upokojitve; nazadnje kot strojni dispečer.

Leta 1967 je opravil izpit za jamskega montažnega in dežurnega ključavničarja, leta 1971 tečaj za polkvalificiranega varilca, leta 1973 pa še za kvalificiranega varilca.

Sodeloval je pri vseh udarniških delovnih akcijah za izgradnjo Velenja in bil aktiven tudi v samoupravnih organih.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV in še drugih priznanj.

Jože GERMİĆ,
upokojen 2. oktobra

Rodil se je 30. januarja 1943 na Paškem Kozjaku.

Od 15. oktobra 1963 je neprekinjeno delal v RLV in PLP Velenje. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v rudniškem lesnem obratu in delal v njem do upokojitve; od leta 1968 dalje, ko je opravil izpit za kvalificiranega žagarskega delavca, večinoma kot cirkularist in gaterist.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Abdulah MUJKANOVIĆ,
upokojen 10. oktobra

Rojen je bil 7. januarja 1942 v Lipju pri Srebreniku v BiH. Poročen z Muniro, rojeno Hasanović.

Od 4. aprila 1975 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Pripravah in delal v njih do upokojitve; od leta 1977 dalje, ko je opravil izpit za kvalificiranega kopača, večinoma kot upravljalec kombajna in vodja priprave.

Karlo ŠIMIĆ,
upokojen 20. oktobra
Rodil se je 16. maja 1952
v Kaknju v BIH. Poročen
z Jelko, rojeno Kristić.
Od 1. oktobra 1977 je
neprekinjeno delal v RLV.
Zaposlil se je kot ne-
kvalificiran kopač v Jami

Pesje. Leta 1980 je bil premeščen v Jamo Preloge, maja 1983 v Jamo Škale, septembra 1983 v Jamo Preloge, leta 1986 v jamo Škale in leta 1989 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Sodeloval je tudi pri udarniških delovnih akcijah.

Vlado ZIDANSKI,
upokojen 31. oktobra
Rodil se je 17. julija 1945
v Celju. Poročen z Nežo,
rojeno Potočnik.
Od 7. junija 1968 je
neprekinjeno delal v RLV,
prej pa že v letih 1963 -
1964 in 1965 - 1967.

Prekinitev v zaposlitvi v RLV je imel le zaradi služenja vojaškega kadrovskega roka in zaradi skupno okrog leto dni dela v koprskem pristanišču in Chrom-Metalu v Velenju. Sicer pa je v RLV ves čas delal kot kvalificirani kopač, s končano rudarsko poklicno šolo pri RŠC Velenje, na odkopih in v Pripravah.

Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

R.B.

EPIGRAMI

Država brez smeha
ljudem ni uteha!

Ljudem v stiski
ponudi roko,
pa ti ne bo ranjena duša
in solzno oko!

Otroci in čista
narava sta v svetu
najlepša pojava!

Odprto srce in dušo
mora človek imeti,
da mu lepo je živeti!

Če misel in srce
oba sta naš nos,
stiski prav vsaki
z njima smo kos!

Adolf Pušnik
Prijateljstva 12,
Ljubljana

Brana Crnčević

Od vseh pogledov na svet je najbolj žalosten
poslednji.

Vsaka preteklost je bila nekoč prihodnost.

Govori, kakor molčiš!

ŠPORT, KULTURA, REKREACIJA

Naše letošnje delavske športne igre

TEKMOVANJE V KEGLJANJU

V sredo, 14., in v četrtek, 15. oktobra, je v Kegljišču TEŠ potekalo letošnje tekmovanje delavk in delavcev našega rudnika v kegljanju. Pri njem je sodelovalo 10 moških in ena ženska ekipa (iz HTZ).

Škale - 600

Zunaj konkurence je kegljala ekipa delavcev GOST Velenje in podrla 1 474 kegljev.

Moški - posamezno

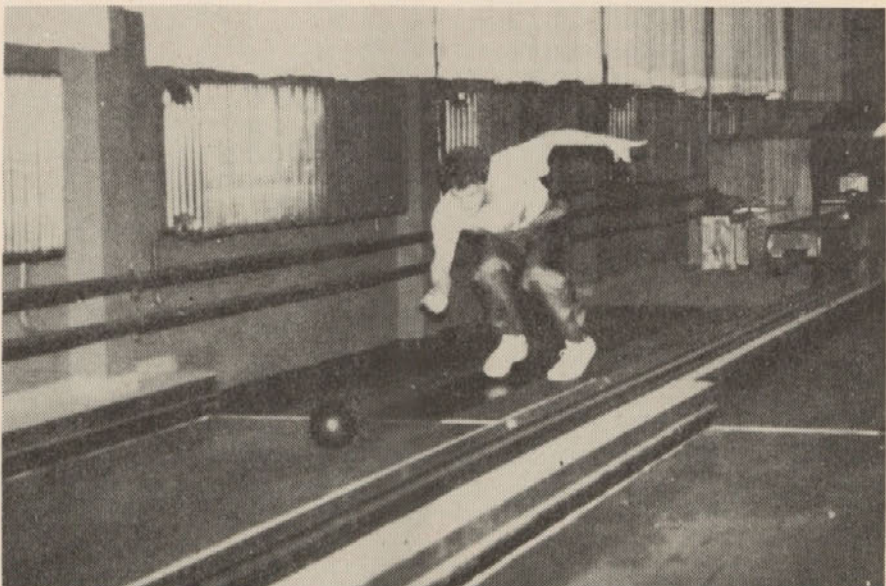
1. Džemal GLAVIĆ, Zračenje - 452 podrtih kegljev, 2. Franc KRAMER, HTZ - 441, 3. Rajko URŠEJ, Jamska mehanizacija - 424, 4. Andrej KOREN, Klasirnica - 419, 5. Milan MATIĆ, Jama Pesje - 417, 6. Valter GOLOB, Jamske gradnje - 406

D.J.

REZULTATI

Moški-ekipno

1. Jamska mehanizacija - 1 555 podrtih kegljev, 2. Zračenje - 1 536, 3. Priprave - 1 529, 4. Klasirnica - 1 475, 5. Jama Preloge - 1 435, 6. HTZ - 1 417, 7. Jamske gradnje - 1 384, 8. Jama Pesje - 1 028, 9. Skupne službe - 1 012, 10. Jama

Lani smo kegljaško tekmovanje lahko imeli še v našem kegljišču v Velenju

RAZPIS

tekmovanja ligaških ekip v odbojki

Prvi dve koli tekem tega tekmovanja sta že bili odigrani - prvo kolo 17. in drugo kolo 24. novembra.

Nadaljnja kola tekem tega tekmovanja pa bodo odigrana po temle razporedu:

3. kolo - v torek, 1. decembra

J. Preloge	:	Skupne službe	ob 16.30
J. mehanizacija	:	J. gradnje	ob 17.00
Priprave	:	J. Pesje	ob 17.30
Klasirnica	:	Prakt. izob.	ob 18.00

4. kolo - v torek, 8. decembra

Skupne službe	:	Prakt. izob.	ob 16.30
J. Pesje	:	Klasirnica	ob 17.00
J. gradnje	:	Priprave	ob 17.30

J. Preloge : J. mehanizacija ob 18.00

5. kolo - torek, 15. decembra

J. mehanizacija	:	Skupne službe	ob 16.30
Priprave	:	J. Preloge	ob 17.00
Klasirnica	:	J. gradnje	ob 17.30
Prakt. izob.	:	J. Pesje	ob 18.00

6. kolo - v torek, 22. decembra

Skupne službe	:	J. Pesje	ob 16.30
J. gradnje	:	Prakt. izob.	ob 17.00
J. Preloge	:	Klasirnica	ob 17.30
J. mehanizacija	:	Priprave	ob 18.00

7. kolo - v torek, 29. decembra

Priprave	:	Skupne službe	ob 16.30
Klasirnica	:	J. mehanizacija	ob 17.00
Prakt. izob.	:	Preloge	ob 17.30
J. Pesje	:	J. gradnje	ob 18.00

Tekmovališče za celotno tekmovanje v odbojki, ligaških in izvenligaških ekip, je telovadnica Osnovne šole Šalek. Tekmovanje izvenligaških ekip pa bo izvedeno, po sistemu na izpadanje, takoj po končanem tekmovanju ligaških ekip.

Jože Grubelnik

Športnorekreacijska dejavnost invalidov v Šaleški dolini zlepa še ne bo zamrla

To kot pribito drži vsaj za tiste invalide "Šalečane", ki jim je delovno sposobnost skalilo delo ali kakšna poškodba pri delu v RLV ali v podjetjih, ki so zrasla pri njem. Zakaj to tako velja, če že ne za druge invalide v Šaleški dolini, za omenjene pa gotovo, ni težko razumeti nikomur, ki ima kaj pojma o rudarjih in rudarjenju pod zemljo. Takšno rudarjenje je pač svojevrstna dejavnost.

In takšne vrste so tudi ljudje, ki delajo ali so kdaj delali pri njem ali v povezavi z njim. Pa čeprav gre to mnogim še tako v nos. V novodobnih časih pri nas posebno vsem, ki se zrinjajo više in više po obeh bregovih, desnem ali levem, nad reko "delojemalcev", delovne sile.

Ni pa to, ne pri nas ne v svetu, edina svojevrstna dejavnost. Saj če prelistavamo sezname novodobnih sindikatov dejavnosti, jih najdemo registriranih, kolikor hočete. Le stanovske zavesti je na splošno komaj kaj. Zato pa dandanes marsikje v svetu, in že tudi pri nas, lahko oblasti in delodajalci ravnajo z delavci kot svinja z mehomo. Kaj pa še bo, če delavci ne bomo prenehali nasedati zvončkljanju vseh vrst obljub, kako da bo jutri za vse, tudi za nas, boljše.

- Demagogija, sporne trditve s prozornim namenom! bo verjetno rekel kdo, ki mu s tem pisanjem stopam na rep.

Pa je res to pisanje demagoško?

Nikakor. Samo na urejenost in uredničenje sodnega varstva delavskih pravic sedaj pri nas, denimo, se je treba ozreti, pa vidimo, da ni.

Delovanje družbenih pravobranilcev samoupravljanja in sodišč združenega dela je zaradi razpada našega poprejšnjega družbenega reda, socialističnega samoupravljanja, anarhistično. Se pravi neredno, neurejeno, zmedeno. Novo sodno varstvo delavskih pravic pa še ni uvedeno, saj še nimamo ustanovljenih ne predvidenih socialnih ne predvidenih delavskih sodišč.

Tako ni čudno, da množično zlahka prihaja tudi do takihle pojavov:

Neki podjetnik v slovenjegraški, naši sosednji občini je vsem svojim štirim ali petim delavcem dal delovne knjižice in jih napotil na Zavod za zaposlovanje, češ, uredite si prejemanje nadomestila zaradi brezposelnosti. Ko si ga boste, pa lahko prihajate delat k meni za plačilo na roko. In delavci so ga menda ubogali...

Tri kvalificirane delavke, zaposlene pri nekem podjetniku, lastniku firme z omejeno odgovornostjo, v naši občini, pa že mesece in mesece prejemajo minimalno plačo. Letos poleti, recimo, so prejemale po 11 do 13 tisoč tolarjev na mesec. Delajo pa večkrat tudi cel dan in še ponoči, če je treba.

Pevci prvega tenorja!

Člani Rudarskega okteta RLV prijazno vabijo medse pevca prvega tenorja, ki že ima nekaj pevskih izkušenj.

Interesenti lahko glede dodatnih informacij pokličete vsak delovni dan dopoldne po telefonu 063-855-457 gospoda Franca Slatinška v Kamnolomu Paka.

Uredništvo

Z videotehničnega tečaja za delavce našega rudnika

Sodobna videotehnika nam omogoča, da iztrgamo pozabi najlepše trenutke našega življenja - praznovanja različnih obletic, rojstev in mejnikov v odraščanju naših otrok in podobnih jubilejev.

V želji, da bi se snemanja z videokamero lotevali bolj strokovno, je odbor za kulturo pri našem sindikatu organiziral brezplačni videotehnični tečaj za delavce našega rudnika.

21 delavcev našega rudnika se je skupaj s tremi predavatelji iz Kinokluba Velenje v okviru tega tečaja tri popoldneve zapored sestalo v prijetnem okolju Lukove vile v Velenju. Na teh

srečanjih so spoznali osnove snemanja videofilmov, videotehnični snemalni jezik, snemanje tona, montažo, opremljanje z napisi in glasbeno opremljanje videofilma. Seveda so nove (nekaterim pa že poznane) informacije takoj praktično preizkusili. Naredili so nekaj posnetkov in si te posnetke potem vsi skupaj ogledali in jih analizirali. Predavatelji so dejali, da so se tečajniki v treh popoldnevih veliko naučili.

Kinoklub Velenje je na tečaju predstavil tudi skripta "Video-tečaj" in knjigo "Videorekorder". Če kogar koli med delavci v RLV to gradivo zanima ali pa bi želel dobiti samo kak videotehnični nasvet, se lahko vsak četrtek med 19. in 20. uro zgleda v Kinoklubu Velenje (Dom kulture Velenje, vhod v kinooperatersko kabino).

B.D.

Torej delodajalcu teh delavk naročil za delo ne manjka. Mizerno plačo, ki jim jo daje, pa opravičuje s slabo plačilno sposobnostjo svojih dolžnikov. Da za opravljena dela in storitve v svojem podjetju plačila le dobiva, pa je več znakov. Recimo ta, da je v dveh letih bojda odkupil kar dve družbeni najemni družinski stanovanji. Pa ta, da je letos za svojo dejavnost kupil novo sodobno opremo.

In kaj neki naj bi v družbeni klimi, ki jo ustvarjajo takšni pojavi, ljudje, ki so bili vajeni, da delo in delavski stan nekaj veljata - in taki ljudje omenjeni invalidi so storili drugega, kot da se oprimejo še možnih načinov za svoje uveljavljanje v okolju. In športnorekreacijska dejavnost jim je med njimi, če že ne prava rešitev, pa zelo pri srcu nadomestek zanjo. Zakaj ravno ta dejavnost, vemo že iz zgodovine: že nekdaj je bojda veljalo, da so si ljudje, ki se jim je začel podirati njihov svet reda, discipline, vzajemnosti in solidarnosti, življenjsko vodilo zožili na: kruha - in iger!

Kegljaško tekmovanje dveh ekip naših invalidov, ekipe velenjske Name in ekipe TEŠ, po njem pa malo družabnega večera

Valter Golob, predsednik Aktiva invalidov RLV, je na tem srečanju, ki je potekalo v petek popoldan, 23. oktobra, v kegljišču in restavraciji TEŠ, za Rudarja dejal:

"Pokrovitelji tega srečanja smo mi, RLV, Aktiv invalidov RLV. Priredili pa smo ga zato, da se aktivnejši invalidi iz RLV in Društva invalidov Velenje pri športu in rekreaciji, in na splošno, tudi letos enkrat malo skupaj razvedrimo in potekujemo še s kom drugim. Torej da vidimo tudi, ko-

Spreddaj ekipa TEŠ in zadaj del Namine ekipe - tretji z desne strani Ivan Naveršnik

liko pri športu in rekreaciji sploh še veljamo. Zaradi tega pa smo na to srečanje povabili tudi kegljače iz TEŠ in velenjske Name, ki niso invalidi.

Tu v TEŠ pa smo srečanje priredili tudi zato, da še malo bolj izkoristimo zdaj edino kegljišče v Šaleški dolini. Saj za velenjsko kegljišče, v našem bivšem obratu družbene prehrane v Velenju, zdaj nihče noče nič vedeti.

Bomo pa se takole zbrani invalidi še kaj pomenili o naših življenjskih problemih na splošno. V rudniškem aktivu invalidov, recimo, imamo zdaj veliko dela s spremljanjem uveljavljanja določb novega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju o nadomestilu za invalide II. in III. kategorije zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu. Dosti invalidov v RLV - posebno tistih, ki so že

dalj časa invalidi - je namreč že prejelo odločbo o odmeri tega nadomestila po novih predpisih, ki jih postavlja v precej slabši materialni položaj, kot so ga imeli pri odmeri tega nadomestila po starih predpisih. In zaradi tega je naš aktiv pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tudi že urgiral in dobil zagotovilo, da bo upravni odbor zavoda našo urgenco preučil.

Nas invalide skrbi tudi, kaj vse nam bo prineslo uveljavljanje novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Saj po njem invalidi ne bomo imeli več nobenih bonitet. Vse si bomo morali plačati. In zato bi res morali imeti zagotovljeno pravico, da si zdravnik lahko izbiramo."

Franc Hribernik, referent za šport in rekreacijo v Aktivu invalidov RLV, pa je že pred začetkom tega srečanja - že v svojem avtu, v katerega me je vzel v Velenju za tretjega sopotnika na srečanje, dva sta namreč v njem že bila, in sicer Franc Simončič, referent za šport in rekreacijo v našem obratu HTZ, in Hribernikova ljubka 8-letna hčerka Ina, ki ga najbrž večkrat spremlja na take prireditve - za Rudarja povedal:

"Bomo pa letos - računamo, da v soboto, 14. novembra, imeli še eno takšno večje srečanje. Z več drugimi ekipami kegljačev poleg ekipe našega aktiva invalidov in ekipe Društva invalidov Velenje. Iz Žalca, menda, in iz Ruš in Kovinoplastike v Ložu na Dolenjskem. In tudi to srečanje bo v prvem delu pravo borbena."

(To srečanje je tudi bilo, samo da so poleg ekipe našega aktiva invalidov in ekipe Društva invalidov Velenje nanj prišle ekipe iz Ruš, Društva upokojujencev Velenje in Aktiva invalidov ESO.)

Zbor ekip za začetek tekmovanja... Spreddaj ekipa Društva invalidov Velenje in zadaj našega aktiva invalidov - objeta sta Franca Simončič in Hribernik

Za Rudarja je nekaj povedal tudi Bojan Ovčjak, natakarkar v bifeju pri kegljišču v času tega srečanja

V izčrpnem pogovoru za Rudarja sem na srečanju hotel zaplesti tudi vodjo ekipe Naminih kegljačev **Ivana Naveršnika**. A je imel zaradi že začetega tekmovanja premalo časa, da bi mi lahko povedal kaj več kot tole:

"Tudi nam je uspelo za to srečanje sestaviti 6-člansko ekipo še kar dobrih kegljačev. Seveda pa ne takšnih, kot so, recimo, v ekipi TEŠ, ker TEŠ pač ima kegljišče 'doma' in v zaledju še Kegljaški klub Šoštanj, ki s svojo člansko ekipo tekmuje menda v slovenski medregijski kegljaški ligi.

In tudi denarja za delavski šport in rekreacijo je v našem podjetju zdaj manj, kot ga je bilo nekdanj. Poslušamo pa nekako še kar.

Vseh delavcev nas je zdaj v velenjski Nami okrog 120. Jaz pa sem zaposlen v

njenem ekspeditu.

Naš zdajšnji direktor?

Drago Ribič se piše in je v Štajercem. In že zato ne mora biti slab človek."

Kakor za spremljanje vsakega tekmovanja v kegljišču TEŠ je tudi za spremljanje tekmovanja v okviru tega srečanja bilo najprimernejše opazovališče izza galerijskih oken bifeja v poletaži pred kegljiščem. In tako sem se v kratek pogovor zapletel tudi z **Bojanom Ovčjakom**, natakarkarjem v tem bifeju v času tega srečanja. In kaj je povedal?

"Ta bife ima zdaj že nekaj časa v najemu Kristina Golčer, zasebna gostinka, lastnica bifeja v kioskih pri stičišču Prešernove ceste z Rudarsko cesto v

Velenju. In v tem bifeju jaz tudi stalno delam. Tu le zamenjujem začasno odsotno natakarkarico Brigito.

Ta bife je menda odprt vsak delovni dan, le v nedeljo ne. In v njem je mogoče dobiti tudi kakšno na hitro pripravljeno jed. V bifeju v Velenju, kjer drugače delam, pa takih jedi sploh veliko pripravimo in prodamo.

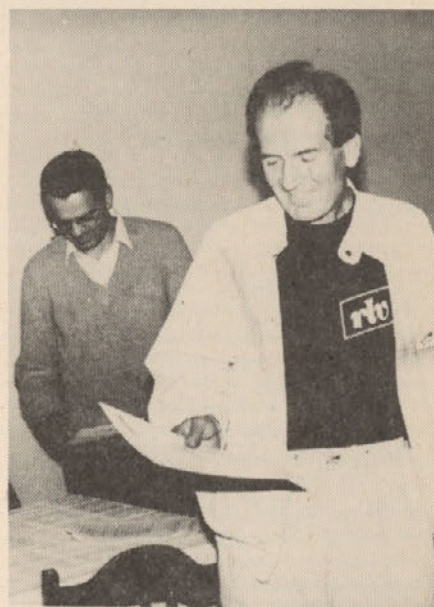
Prometa ima ta bife tu kar nekaj, saj kegljišče je le redkokdaj prazno. Še več pa imamo prometa v bifeju v Velenju.

Moja plača?

Od 25 do 30 tisoč tolarjev zaslužim na mesec. Kakšen mesec še nekaj več."

Izidi tekmovalnega dela srečanja in sestave ekip, ki so tekmovali

1. Skupno 965 podrtih kegljev - ekipa TEŠ (Drev, Arnuš, Bedenicki, Žnidar ml., Vačovnik, Žnidar st.)

Goršek iz ekipe Društva invalidov Velenje se smeje v dobljeno priznanje za ekipo ob koncu tekmovanja "kot cigon belemu kruhu" - zadaj pa **Golob!**

2. Skupno 907 podrtih kegljev - ekipa Aktiva invalidov RLV (Zdovc, Golob, Matic, Tomič, Simončič, Hribernik)

3. Skupno 830 podrtih kegljev - ekipa Name (Pavšek, Hribernik, Naveršnik, Koren, Hajsek, Bastl)

4. Skupno 796 podrtih kegljev - ekipa Društva invalidov Velenje (Šehić, Goršek, Komljenović, Božič, Hudej, Popadić)

Na družabnem večeru - vino, kolikor so ga spili udeleženci na njem, so v glavnem plačali sami, za jedajo pa so imeli naročilnice organizatorjev srečanja - so si ekipe izmenjale spominska priznanja. R.B.

Predrag Dedić

Lahko je kritizirati drugega, kritiziraj prvega!

Nikola Dmitrović

Nekaj časa sem delal zastoj, pa mi potem niso mogli izplačati niti toliko.

Zapisnikarju poteka tekmovanja Hribernikova hčerka Ina sploh ni gledala pod prste, bolj jo je zanimalo, kako padajo keglji

V okviru letošnjih delavskih športnih iger našega rudnika je že končano tudi tekmovanje v rokometu

Tekmovanje ligaških ekip v tej panogi naših delavskih športnih iger je letos potekalo ob torkih popoldne od 29. septembra do 10. novembra v telovadnici Osnovne šole Šalek.

Pri tem tekmovanju naj bi sodelovalo osem ekip, vendar jih je sodelovalo le sedem. Saj ekipa PLP se ni udeležila ne prvega in tudi ne drugega kola tekmovanja in je zato bila iz lige izločena.

Končne uvrstitve ligaških ekip

1. Klasirnica - 8 točk, 2. Jama Pesje - 8 točk, 3. Jama Preloge - 8 točk, 4. Jamska

mehanizacija - 6 točk, 5. Jamski transport - 5 točk, 6. Priprave - 5 točk, 7. Skupne službe - 2 točki.

Tekmovanje zunajligaških ekip je bilo takoj po končanem tekmovanju ligaških in na njem se je uvrstila na prvo mesto - po tekmi z ekipo HTZ, ki se je končala z rezultatom 15 : 11 - ekipa Zračnja.

Tako bodo rokometišči iz Zračnja prihodnje leto sodelovali pri ligaškem tekmovanju, namesto rokometiščev iz PLP, ki so letos bili izključeni iz lige.

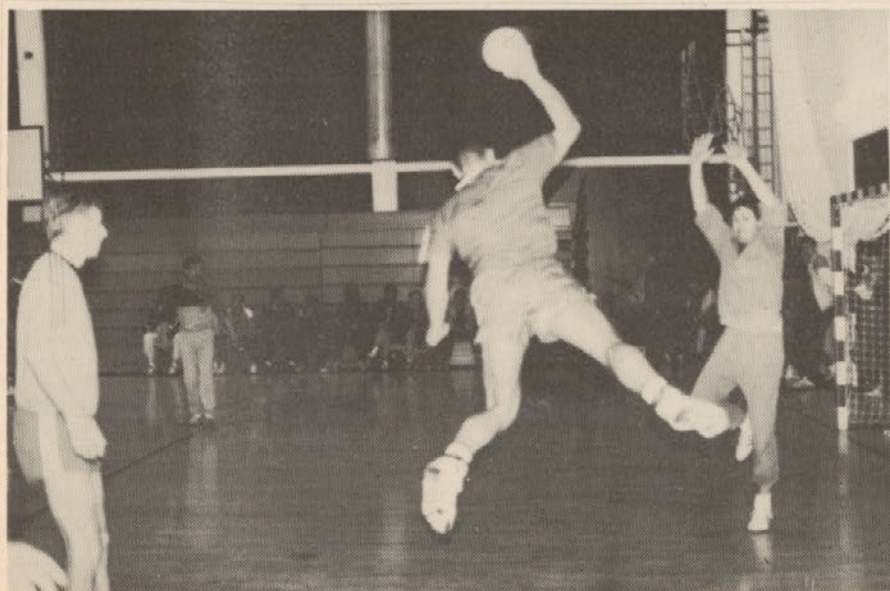
D.J.

Zvonimir Drvar

Vrhunec emancipacije - brkata in plešasta ženska!

Milovan Ilić-Minimaks

Ustavite Zemljo: dol hočem!

Še ena prireditev za zaznamovanje 60-letnice IGD RLV

Taktična gasilska reševalna vaja PLP '92 je, kot piše že v članku o njej pred rubriko Odšli so v pokoj, bila delovno zaznamovanje 60-letnice industrijskega gasilskega društva našega rudnika. Praznično, svečano, pa so jo naši gasilci in njihovi gostje zaznamovali v soboto zvečer, 24. oktobra, v Delavskem klubu. Med gosti so bili tudi predsednik Gasilske zveze Velenje Tone Berložnik in njen poveljnik Avgust Oblak, predstavniki večine drugih gasilskih društev, ki jih povezuje Gasilska zveza Velenje, vršilec dolžnosti direktorja podjetja PLP ing. Mirko Zager, referent za požarno varnost v RLV ing. Milorad Šikman ter predstavnik Industrijskega gasilskega društva Hrastnik in Stanovskega (rudarskega) gasilskega društva Trbovlje.

Osrednji del te svečanosti je v glavnem zapolnil predsednik industrijskega gasilskega društva našega rudnika Marjan Pögorevc, in to z branjem kronike društva.

V kroniki IGD RLV med drugim piše:

"Industrijsko gasilsko društvo RLV je bilo ustanovljeno maja 1932, že čez tri leta pa je štel preko 100 gasilcev.

Prvo orodje in opremo je članom društva kupila rudniška uprava.

V društvu so člane strokovno vzgajali, skrbeli pa so tudi za družabno življenje velenjskih rudarjev in prebivalcev okoliških krajev. Imeli so tudi 25-članski pevski zbor.

Društvo med drugo svetovno vojno ni delovalo. Po vojni pa je spet oživelo in se začelo širiti. Člani so se lotili tudi obnove in razširitve rudniškega gasilskega doma.

RAZPIS

našega letošnjega namiznoteniškega tekmovanja

Potekalo bo v ponedeljek, 7. decembra, od 16. ure naprej v telovadnici Partizana v Škalah.

- Tekmovanje bo ekipno.
- Prijave in žrebanje ekip: pred začetkom tekmovanja v telovadnici Partizana v Škalah
- Vse ekipe morajo imeti 3 igralce, od tega 1 rezervnega.
- Tekmovanje bo potekalo po pravilniku Namiznoteniške zveze Slovenije.
- Način tekmovanja je pokalni.

Vsak tekmovalec tekmuje na svojo lastno odgovornost.

Jože Grubelnik

Leta 1948 se je društvo po sklepu slovenskega gasilskega kongresa preimenovalo v prostovoljno industrijsko gasilsko društvo. To je bilo obdobje, v katerem so rudniški gasilci iz Pesja in Škal ustanovili tudi svoji samostojni krajevni društvi. Prvo opremo zanj pa jim je podarilo rudniško društvo.

Leta 1952 so rudniški gasilci odprli obnovljeni in razširjeni rudniški gasilski dom in razvili svoj prapor.

Petdeseta leta so bila za rudniške gasilce sploh zelo bogata. V njih je rudniško gasilsko društvo bilo tudi najbolje opremljeno gasilsko društvo v občini, njegovi člani pa dobro strokovno usposobljeni.

V teh letih so dobili novo avtocisterno, si kompletirali opremo in orodje in uspešno

ustrezne nove gasilske postaje. Tako imajo člani IGD RLV še vedno delovne prostore na stari lokaciji v Škalah, na Starem jašku.

V tem obdobju v društvo tudi niso vključevali mladih gasilskih desetini in to vrzel čutimo v društvu še sedaj.

Sedanje vodstvo rudnika se do rudniških gasilcev boljše obnaša in se zaveda, da so za podjetje enako pomembni kot člani njegove jamske reševalne čete.

V požaru, ob drugačni nesreči v rudniku ali ob elementarnih nesrečah je hitra in učinkovita pomoč rudniških gasilcev neprecenljiva.

Danes šteje IGD RLV 38 članov, 2 članici in 4 rezervne člane. Njihova glavna skrb pa je stalna pripravljenost za reševanje

SPEKTER

Koliko stane en delovni dan pri nas?

Verjetno si večkrat marsikdo v našem podjetju, RLV, zastavi to vprašanje.

Pa poskušajmo nanj odgovoriti!

Po letnem načrtu naj bi letos prihodki RLV znašali skupno 8 milijard 529 milijonov tolarjev in pri njih bruto dobiček okrog 2 %.

Ob izdelavi letnega načrta je bil za prikazovanje primerjalnih podatkov uporabljen tečaj 42 tolarjev za marko in po tem tečaju naj bi potemtakem letos prihodki RLV v markah znašali skupno 203 milijone mark in pri njih bruto dobiček okrog 4,1 milijona mark.

Delovnih dni naj bi letos po letnem načrtu bilo v RLV 261. In iz tega podatka in iz prejšnjih dveh smo že pri iskanem odgovoru:

En delovni dan naj bi letos pri nas stal, ali bil vreden, 778 000 mark. Bruto dobiček v njem pa naj bi znašal okoli 15 700 mark. In če dobička kakšen delovni dan ne bi bilo, bi ga po podjetniški logiki morali nadomestiti z neplačanim delom ob koncu tedna.

Takšna bi bila edina pot v zdravo in stabilno poslovanje vsakega podjetja in v zdravo in stabilno celotno nacionalno gospodarstvo. Pa jo ubiramo? Storimo kaj za to v našem podjetju? Smo za to delavci primerno informirani in stimulirani?

Julijska renominacija državnega proračuna

Objavljeni so bili podatki, da se je nominalna vrednost proračuna RS v primerjavi s spomladansko julija povečala za 47,8 milijarde ali na 222,2 milijarde tolarjev in da je več kot polovica tega povečanja namenjenega za plače, preostanek pa za socialne prejemke, obveznosti in investicije.

Razpis za projekt sanacije in prestrukturiranja podjetij

Na ta vladni razpis se je prijavilo 217 slovenskih podjetij in od teh jih 147 izpolnjuje pogoje za vključitev v ta projekt.

Prijavljena podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za vključitev v ta projekt, zaposlujejo okoli 60 000 delavcev in so letos v prvem polletju imela skupno za 1,5 milijarde mark prihodkov ter za 300 milijonov mark izgube. Poleg tega so imela v povprečju več kot 150 dni blokiran žiro račun in imajo po prvih ocenah skupno okoli 20 000 odvečnih delavcev.

Direktor Sklada RS za razvoj (in hkrati vodja projekta sanacije in prestrukturiranja podjetij) Uroš Korže je na tiskovni konferenci 7. oktobra povedal, da čeprav je kakšnih 85 % prijavljenih podjetij na razpis za projekt sanacije in prestrukturiranja formalno in dejansko takšnih, da bi morala iti v stečaj, jih ne bodo pustili propasti. Ta podjetja so za reševanje pred propadom razvrstili v tri skupine in že podpisali 99 pogodb za njihovo reševanje pred njim.

V projektu sanacije in prestrukturiranja je predvideno, da je za vanj vključena podjetja treba določiti obseg proizvodnje, ki jo je mogoče prodati na trgu brez izgube.

Država ne namerava vlagati svežega denarja v ta podjetja. Bo pa se z njihovimi upniki dogovarjala za ukrepe, kot so konverzija, reprogramiranje in odpis dolgov. Prevzemala bo tudi odvečne delavce tem podjetjem, denar za reševanje problemov njihove socialne varnosti pa naj bi dobila iz svojega proračuna.

V projektu sanacije in prestrukturiranja vključena podjetja naj bi začela pozitivno poslovati v štirih mesecih od podpisa pogodbe o vključitvi. S to pogodbo pa ta podjetja prepisujejo na sklad tudi svoje premoženje. Glede razlogov podjetij za prijavo na ta razpis je treba omeniti, da so glavni bili izgube trgov, finančne izgube, prezadolženost in preveč zaposlenih delavcev.

Predsednik našega industrijskega gasilskega društva Marjan Pogorevc med branjem društvene kronike na svečanosti

nastopali na tekmovanjih.

V sedemdesetih letih je gasilsko društvo velenjskega rudnika bilo vodilno pri organiziranju gasilskih tekmovanj ne le v velenjski občini. Njegov takratni predsednik Egidij Petretič je bil celo med pobudniki srečanja rudarskih gasilskih desetini Slovenije.

Osemdeseta leta so društvo pahnila v nazadovanje, ker sta se takratno vodstvo rudnika in vodstvo sestavljene organizacije REK Velenje, v sklopu katere je takrat bil rudnik, premalo zavedali pomena dobro opremljenega in pripravljenega gasilskega društva v podjetju.

Rudniški gasilci so bili celo tako odrinjeni, da v investicijskih načrtih za izgradnjo rudniških nadomestnih objektov Preloge ni bila predvidena niti lokacija za izgradnjo

ljudi in imetja rudnika v nesrečah.

Ob večjih gasilskih akcijah so člani rudniškega gasilskega društva vedno tudi med reševalnimi ekipami drugih gasilskih društev.

V društvu skrbijo tudi za požarno preventivo in vzgojo svojih članov..."

Osrednji del te svečanosti pa je vseboval tudi podelitev spominskih plaket in daril najbolj zaslužnim aktivnim in že upokojenim dolgoletnim članom IGD RLV.

Diana Janežič

Preden se pustiš zaradi kraje uloviti, se prijavi sam in priznaj vse, saj med tatovi se je najlažje skriti.

Marjan Lipičnik

Iz tovrstnih razlogov se je na ta razpis prijavilo tudi nekaj velenjskih podjetij.

Sanacija bank

Finančni minister Mitja Gaspari je na seji bančnikov iz Združenja bank 9. oktobra predstavil ukrepe, s katerimi vlada podpira sanacijo gospodarstva in bank. Glede začetka sanacije pa je dejal, da je skrajni rok zanj konec tega leta, ker sicer se lahko začne nov inflacijski cikel.

Sanacije bančnega sistema se je gotovo treba lotiti čimprej, saj njeno odlaganje pomeni obremenitev vseh zaposlenih v RS povprečno z 2 500 tolarji na mesec. To pa je nedvomno delni vzrok problema, na katerega so nedavno opozorili predstavniki Mednarodnega monetarnega sklada, in sicer z izjavo, da spada Slovenija med države z največjimi davki.

Kdaj bomo prišli "na zeleno vejo"?

Herman Rigelnik, podpredsednik naše vlade za gospodarstvo, je za ravenski Prepiz z dne 1. 10. 1992 glede tega dejal, da je optimist, da se izboljšanja razmer pri nas nadeja v enem letu, ali pa mogoče še v kakšnem letu več. To je povedal, potem ko je izjavil:

"Za poslovni uspeh so potrebni trdo delo, trdna volja, pravilna ocena stanja razmer in pripravljenost za sprejemanje odločitev."

Ob tej izjavi pa je obljubil:

"Storil bom vse, kar morem, da bodo slovenskemu gospodarstvu zagotovljeni pogoji za normalno gospodarjenje in napredek."

Dve cvetki iz naše metropole

V zadnji številki publikacije Gospodarska gibanja, ki jo izdaja Ekonomski inštitut pri Pravni fakulteti v Ljubljani (tako imenovani "Bajtov inštitut"), piše tudi:

"Državni aparat se razraščal in 'brez oklevanja troši'."

Glede govoric v javnosti in očitka, da si Ministrstvo za znanost in tehnologijo kupuje "veliko hišo na ugledni lokaciji", pa je minister za to področje, sin bivšega Velenjčana dr. Peter Tancig, dejal:

"Toda srednje dostojne prostore le moramo imeti. Saj na Gregorčičevi, kjer se širi zunanje ministrstvo, je že prevelika gneča."

Vlada gre, če verjamete ali ne, le v širitev, ki je res nujna - že v razmerah, ko ljudje že skoraj drug drugemu sedijo na kolenih."

O tem, kolikšno plačo dobivajo "ljudje, ki že skoraj drug drugemu sedijo na kolenih", pa "minister Peter" ne pove nič.

Prvorazredna državna tajna

Na Hrvaškem junija letos o izdanih "domovnicah", potrdilih o državljanstvu, ni bilo mogoče dobiti še nobenih podatkov. Te podatke so prikrivali kot prvorazredno državno tajno. Pri nas je bilo nasprotno, saj je hrvaški tehnik Danas v istem mesecu (kasneje pa je menda prenehel izhajati) lahko objavil:

"Slovenija je dobila 160 560 novih državljanov, od katerih jih 74 897 izvira iz BiH, 55 696 iz Hrvaške, 20 863 iz Srbije, 4 660 iz Makedonije, 4 444 iz Črne gore."

Le 600 prošelj so odbili, za 5 753 prošelj pa reševanje še poteka, ker je bolj komplicirano. Stroškov za urejanje državljanstva je Republika Slovenija imela za milijon nemških mark."

HDK tudi v Velenju

Gre za Hrvatski kulturni dom, ki je 17. oktobra letos menda ustanovil svojo podružnico tudi v Velenju. Plakati so najavili, da bo ustanovno zborovanje najprej v sejni dvorani občinske skupščine, potem maša v cerkvi sv. Marije v Starem Velenju in nato sklep ustanavljanja v hotelu Paka.

Ustanavljanje podružnice so verjetno na občini prijavili. Saj je Naš čas poročal:

"Ideja o ustanovitvi je nastala iz želje po enot-

nem delovanju v Sloveniji živečih Hrvatov na kulturnem, političnem in drugih področjih življenja in dela."

Ante Marković - poslovnež

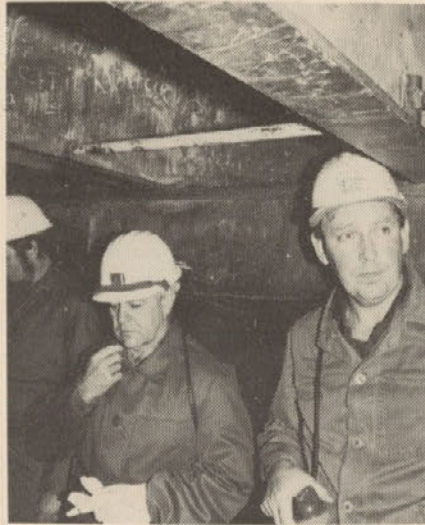
Po pisanju v Večeru z dne 6. 10. 1992 je zadnji premier bivše SFRJ letos od začetka leta podjetnik. V Gradcu je ustanovil firmo **Matraco**, stanovanje pa ima v Zagrebu.

Z družabnikom se v firmi Matraco ukvarja s trženjem in svetovanjem. Kljub temu, da je že 68 let star, je bčjda še poln energije in dela ves dan.

5. oktobra letos se je v hotelu Slavija v Mariboru sestal tudi z Ivanom Stambolićem, nekdanjim predsednikom Predsedstva SR Srbije (pred Miloševićem).

Življenje v Beogradu, prestolnici bivše SFRJ

Kljub drugačnim obljubam politikov cene v

V četrtek, 22. oktobra, je bil na obisku v našem rudniku predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan in si med njim ogledal tudi precejšen del jame Preloge - vse do odkopa Dowty na koti -55 metrov. Spremljal pa ga je po jami tudi mag. Franc Žerdin, v.d. predsednika našega poslovnega odbora.

Ob prihodu iz jame je predsednik Milan Kučan izjavil, da sta ga presenetila urejenost in mehaniziranost naše jamske proizvodnje in še vedno težko in tudi zato vsega spoštovanja vredno delo naših rudarjev.

njem vztrajno rastejo. Časopis Politika in drugi dnevniki, denimo, so po 300 dinarjev. Uradni tečaj nemške marke je 135 dinarjev. Vendar po uradnem tečaju nemških mark ni mogoče dobiti, na črno pa so po 380 - 420 dinarjev. Liter super bencina na bencinskih črpalkah v družbeni lasti stane 700 dinarjev, na privatnih 1 000 dinarjev, na črno pa ga prodajo po 3 - 4 nemške marke.

Nezakonita trgovina in črna borza sploh cveteta, da je veselje - in žalost. Praktično lahko na črno kupiš vse - od igle do lokomotive. Domače izdelave ali uvoženo, samo drago je vse kot žafran. Tako nastaja vedno več pravih revežev, veliko pa jih postaja vedno bolj bogatih.

Dosti je upokoencev. Prav tako brezposelnih in tistih, ki so na prisilnem dopustu. Pa tudi tistih je iz dneva v dan več, ki uradno niso brez dela, dejansko pa nimajo kaj delati. Vse pač drvi v

PORTRET

Karel Stropnik

V tretjem nadstropju rudniške upravne zgradbe v Novih Prelogah, v pisarni s številko 328, ob delovnih dneh zjutraj že ob pol šestih zagori luč. Karel Stropnik, referent za obrambo in zaščito v RLV, pride takrat na delo v to pisarno. V svojo malo pisarno, ki je natlačena z omarami in omaricami, te pa so polne pomembnih dokumentov.

Karel je odločen, pokončen in trden mož, kot rojen za tako odgovorno in zaupno delo, kot je delo referenta za obrambo in zaščito v podjetju. Tudi v Karlovem domu na Konovem luč zagori zgodaj in mnogokrat gori dolgo zvečer in še v noč. Pa ni le delo v hiši in okoli nje tisto, zaradi česar so Stropnikovi doma dolgo budni... Sosedje in prijatelji si prenekateri dan kar podajajo kljuko vhodnih vrat njihovega doma. Prihajajo na obisk, po kakšen nasvet, ponuditi pomoč ali prositi zanjo.

Prihajajo tudi kar tako, ker vedo, da se bodo pri Stropnikovih počutili prijetno kot doma. In njihova vrata tudi niso nikomur zaprta.

Tudi moj obisk doma pri Stropnikovih je bil zelo prijeten.

K mizi v kuhinji, za katero so me posadili, sta k meni prisledla Karel in njegov oče, tudi Karel. Žena in snaha Lojzka pa nam je postregla, potem spet odšla po svojih opravkih in se kasneje vrnila.

Mlajša hči in vnukinja Ditka, ki se je tudi mudila v kuhinji, nam je prisluhnila najprej iz ozadja, bolj ko se je naš pogovor razvnel, pa je prihajala bliže in nazadnje obsedela kar med nami pri mizi. In skupaj se nam je napletel tale pogovor!

nestabilnost. Bodočnost se večini kaže črna. Sicer še krožijo tudi šale. V glavnem letijo na S. Miloševića in druge trote in "troteljne". A to je kaj slaba tolažba.

Da so v veliki godlji, bo nekaj že res, saj je D. Čosić na nedavnem obisku v Italiji prošil za posredovanje za omiljenje mednarodnih sankcij zoper samozvano Zvezno republiko Jugoslavijo.

Brezposelnih imajo na beograjskem območju najmanj 500 000. Celu za šole in bolnišnice nimajo dovolj goriva. A "Slobo" se ne da. Na drugem, predčasnem kongresu Socialistične stranke Srbije, ki je zasedal 23. in 24. oktobra letos (za "zaprtimi vrati"), je bil kot edini kandidat ponovno izvoljen za predsednika stranke; dobil je 96 % ali 915 od 950 možnih glasov... In na kongresu je "kot ustanovitelj in združitelj srbstva" kritiziral politiko bivšega strankinega vodstva, čes da je bila premeška do opozicijskih strank.

V novem, pomlajenem najožjem vodstvu stranke tudi nimajo več "preverjenih komunistov in revolucionarjev", kakršni so na primer bili Bogdan Trifunović, Aleksandar Bakočević in Mihajlo Marković.

Od "Slobove" družine pa je žena menda službeno v Franciji, hčerka pa - bojda tudi službeno - na Cipru, točneje, na njegovem grškem delu.

Namesto sklepa

Znameniti rajni slovenski igravec Stane Sever, ki je v dolgi vrsti svojih umetniških kreacij kreiral tudi lik kralja Leara v istoimenski drami Williama Shakespearea, je nekoč vprašal precej mlajšega kolega Toneta Kuntnerja:

"Ali si ti še pošten?!"

Karel z ženo Lojzko

Vaša življenjska zgodba, Karel mlajši, je tako polna doživljajev, da mi je v nekaj urah cele gotovo ne morete povedati, kajne? Naj se zato samo začne odpletati kar ob vašem rojstvu. Rodili ste se v Škalah pred petdesetimi leti. Kje je zdaj vaša rojstna hiša?

Rodil sem se v Škalah, res. V malem zaselku s petimi domačijami, imenovanem Pleterje. Danes je ta zaselek potopljen nekje sredi Velenjskega, ali kot smo ga nekdanj imenovali, Plevelovega jezera.

Na ta zaselek me vežejo lepi spomini. Na brezskrbna otroška leta, ki smo jih fantje polnili s svojo nagajivostjo, radoživostjo.

Naše otroške igre so bile vezane na bližnje rudniške objekte, na področju jaška Škale in Starih Prelog, na nastajajoča jezera v Šaleški dolini, na prvo nogometno igrišče v Škalah...

Dobro se, recimo, spominjam treh malih "hlaonov", parnih lokomotiv, ki so v vagončkih odvažale odpadni material od jaška v Starih Prelógah na deponijo pri Plevelovem jezeru.

Bosonogi fantiči smo se enkrat šli igrati prometnike in kretničarje pri teh kompozicijah in marsikateri starejši Škalčan bi se še danes spomnil, kje in kako so v tej igri vagončki od teh kompozicij končali...

Osnovno šolo sem začel obiskovati v Škalah. Še v tisti stari škalski šoli, ki se je kasneje - leta 1949 je bilo to - zaradi pogrezanja tal zrušila in smo zato potem škalski osnovnošolci bili razporejeni v osnovne šole v Pesju, Velenju in Plešivcu.

Življenje naše in še mnogih drugih škalskih družin pa se je že prej, leta 1957, zelo spremenilo. Hitro pogrezanje njiv in travnikov pa pokanje sten domačij na področju v smeri proti severu od gostilne Marn v Pesju zaradi rudarjenja sta namreč terjali preselitve. In tudi moja starša sta hitela iskati zemljišče za naš novi dom, ga tudi našla, in v letu 1957 smo se že tudi preselili. Ni bilo lahko...

Prav tega leta sem se začel tudi učiti za strojnega kovača, in sicer kot rudniški vajenec. Eden od pogojev v razpisu za sprejem v uk pri rudniku je bil tudi opravljenih najmanj 160 ur

In z očetom Karlom

udarniškega dela pri izgradnji komunalnih naprav v novem Velenju. Konkurenca za izpolnitev tega pogoja pa je bila takšna, da me je velikokrat gnala peš ali s kolesom v kamnolom ob Sopotu pod Lubelo, saj v njem so se ure udarniškega dela šteje dvojno.

Zdaj ste doma na Konovski cesti 25 v Velenju, na vrhu hriba, s katerega gledate na eni strani čez ugrezninska jezera in prek zavodenskih gričev v Avstrijo, na drugi pa v novo velenjsko naselje Šalek. Vam je všeč na tem hribu, kjer ste zdaj doma? In kakšna družina ste - vi, vaša žena Lojzka, hčeri Ditka in Mojca in vaš oče Karel? Predstavite jo malo!

Ko smo se leta 1957 preselili na Konovo, je bilo na njem vsega 21 hiš. Razvoj Velenja pa je vsako leto bolj segal tudi semkaj. In po zazidalnih načrtih je bil kmalu pozidan ves konovski hrib. Kar naprej smo dobivali nove sosedje, predvsem rudarje. A danes sem skupaj z drugimi Konovčani ponosen na naš kraj, saj se krajin Konovega razumemo.

Naša domačija je nekje v sredini Konovega in je morda že zaradi tega od nekdanj zbirališče ljudi in novic. Pri nas se res velikokaj dogaja! Naša družina?

Lojzka, žena, je po poklicu kuharica in je sedaj

Pa še stari ata Karel z mlajšo vnukinjo Ditko!

že nekaj let vodja kuhinje v Osnovni šoli Šalek. Po službi pa seveda ima še kup opravil doma. Pač skrb za družino in mnogokrat še obveznosti v krajevni skupnosti. Vse to jo kar precej obremenjuje.

Hčerki, ki ju imava, pa sta kar prehitro zrasli. Starejša, Mojca, zaposlena v velenjskih občinskih upravnih organih, je že poročena in mati male Katarine. Mlajša hči, Ditka, pa je študentka tretjega letnika na Pravni fakulteti v Ljubljani.

Živimo skupaj z mojim očetom, ki je letos septembra dopolnil 84 let. Vesel sem, da je oče še dokaj zdrav in pri močeh in da tako lahko doma še vedno kaj postori. Kar čudim se včasih, da je še tak, saj njegovo življenje je bilo vse prej kot lahko.

S težkim delom gradbenega delavca v rudniku je moral preživljati številno družino. Preživel je drugo svetovno vojno in med njo bil tudi šest mesecev zaprt v Starem piskru v Celju. Po vojni pa je pomagal obnavljati podrtje, ki so nastale med njo. Poleg tega je ob rušenju našega starega doma moral hitro postavljati novega.

Da je še korenina, pove tudi to, da je še lani do konca leta bil eden od aktivnih šaleških gasilskih veteranov pri tekmovanjih.

Izučili ste se za strojnega kovača. Ste v tem

poklicu dolgo delali? In kaj pravzaprav počne človek s tem poklicem na področju obrambe in zaščite? Kako to, da ste zajadrali na to področje?

Ko sem leta 1960 opravil pomočniški izpit, sem postal strojni kovač v ESO, ki je takrat bil še rudniški obrat. V tem poklicu sem potem delal skoraj 16 let. Do leta 1977, ko sem se zaposlil pri Občinskem štabu teritorialne obrambe Velenje v redni sestavi. Za tovrstno delo sem se usposobil na raznih tečajih, ki sta jih organizirala takratni republiški in naš pokrajinski štab teritorialne obrambe.

Delo na tem področju me je vedno zanimalo. Zato tudi nisem pomišljal, ko je bil leta 1983 objavljen razpis za dela referenta za obrambo in zaščito v RLV. Prijavil sem se in bil sprejet in tako zdaj že skoraj deset let delam na tem področju. Seveda pa sem se za to delo od takrat še dodatno izobrazil.

Delate torej na področju, ki je samo po sebi zahtevno, odgovorno in terja celega človeka. Vi ste taki. Še več! Najdete še voljo in čas za delo v krajevni skupnosti in še kje, kajne?

Še pred dvema letoma sem res delal v mnogih organih in organizacijah, zdaj pa sem se vendarle malo umiril. Bil sem, recimo, član Izvršnega sveta Skupščine občine Velenje, član občinskih odborov za nekatera sestavna področja obrambe in zaščite, predsednik Zbora uporabnikov Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Velenje, član predsedstva nekdanje občinske organizacije SZDL. V krajevni skupnosti Konovo pa sem bil predsednik gradbenih odborov za izgradnjo krajevnega toplovodnega omrežja, televizijskega kabljskega-razdelilnega sistema, doma krajanov in vrtca.

Zdaj imam tovrstnih funkcij precej manj. Nekaj pa le še. Mesec dni sem, na primer, novi predsednik Sveta krajevne skupnosti Konovo. In član Predsedstva Socialistične stranke Velenje sem.

Vpeti v vse te funkcije ste marsikaj doživeli in tudi veste za stvari, za katere ve le malo ljudi. Ali z vsem tem vedenjem kaj težje živite, kot bi sicer; posebno sedaj, ko imamo Slovenci svojo državo?

Si kdaj zaželite, da bi imeli več časa za sebe in družino in počeli, kar do sedaj še niste utegnili početi?

Dobro ste me vprašali!

Kadar me kdo prosi za pomoč ali nasvet, ne znam reči ne. Ko pa se za neko delo obvezem, ga tudi skušam v celoti opraviti. Obveznosti v službi, doma in v krajevni skupnosti me zaposlujejo tako, da se tudi za kakšne manjše zdravstvene težave ne zmenim. Takšen sem pač in drugačen najbrž tudi srečen ne bi bil.

Res tudi marsikaj vem. Kot rojen Velenčan zelo dobro poznam, recimo, zgodovino našega mesta. Zato me kakšen priseljenec ali mlajši Velenčan ne more kar tako prepričati "s svojo zgodbo" o razvoju Velenja.

Ali zato kaj težje živim, ne vem. Se je pa v zadnjih letih marsikaj spremenilo tudi v miselnosti ljudi. Moje osebne vrednote pa kljub temu ostajajo: poštenost, pomoč sočloveku, kulturna izmenjava mnenj ter odgovorno opravljanje dela. Saj menda še drži rek, da red in disciplina vzdržujeta svet.

Pa še to naj povem, da sem z delom v RLV zadovoljen.

Vodstvo rudnika ima posluš za moje delovno področje in tudi zaradi tega je rudnik obrambno-zaščitno dobro pripravljen in organiziran. Kako dobro, se je pokazalo tudi v naši vojni lani poleti.

Z novembrskega predavanja

Društvo inženirjev in tehnikov našega rudnika organizira vsak mesec za svoje člane strokovno predavanje. In za novembrsko je izbralo predstavitev ureditvenega načrta odlagališča pepela, žlindre in produktov odžveplavanja dimnih plinov iz TEŠ.

To predavanje je bilo v četrtek

območju rudniških ugreznin in bilo naslonjeno na področje že obstoječih deponij pepela in premoga med Velenjskim in Družmirskim jezerom.

Ureditvenih variant za del odlagališča za odlaganje odpadkov od odžveplavanja dimnih plinov v TEŠ pa je več.

Sicer pa celotni načrt upošteva tudi vplive dejavnosti rudnika in vsega načrtovanega odlagališča na okolje ter ukrepe za sanacijo teh vplivov. Zato je pri pripravi načrta moralo sodelovati kar precej strokovnjakov, tudi iz našega rudnika. Narejenih je bilo tudi več študij. Celotni projekt pa so ocenili na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani.

Predavanje je vsebinsko

KAKO PROIZVAJAMO?

Proizvodnja premoga v našem rudniku v oktobru v primerjavi s predvideno v osnovnem, letnem načrtu in v primerjavi s predvideno v mesečnem načrtu:

Jama Preloge	104 700 ton	(69,87 %, 89,03 %)
Jama Pesje	108 200 ton	(122,12 %, 112,01 %)
Jama Škale	121 050 ton	(151,31 %, 117,64 %)
Priprave	23 850 ton	(117,20 %, 126,19 %)
Skupaj RLV	357 800 ton	(105,61 %, 106,49 %)

V oktobru smo imeli 21 delovnih dni.

Proizvodni načrt za november

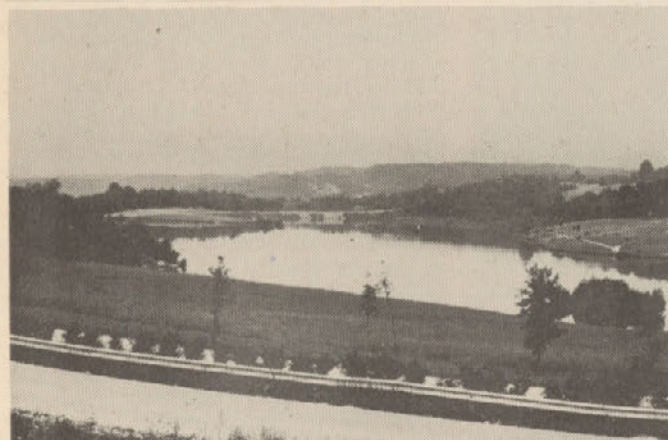
V oklepajih so navedene proizvodne naloge iz osnovnega, letnega načrta!

Jama Preloge	108 000 ton	(166 300)
	5 400 t/dan	(7 559)
Jama Pesje	64 000 ton	(70 000)
	3 200 t/dan	(3 182)
Jama Škale	100 000 ton	(74 400)
	5 000 t/dan	(3 382)
Priprave	18 000 ton	(19 400)
	900 t/dan	(882)
Skupaj RLV	290 000 ton	(330 100)
	14 500 t/dan	(15 005)

Za november smo načrtovali 20 delovnih dni.

Letos do novembra smo v RLV odkopali 3 599 100 ton premoga ali 102,96 % glede na osnovni načrt.

Proizvodni sektor Skupnih služb RLV, Oddelek za tehnične plane in analize

Pri Škalskem jezeru

zvečer, 5. novembra, v Prešernovi 1 v Velenju, predavali pa sta diplomirani krajinski arhitekti Saša Piano in Marjana Kopitar iz Zavoda za urbanizem Velenje.

Uvod v predavanje je naredil Marjan Jedovnický iz TE Šoštanj. In to s tem, da je orisal ekološki sanacijski načrt TEŠ, navedel precej podatkov o kemijskih sestavinah odpadkov, ki nastajajo pri proizvodnji električne energije v TEŠ, in opisal potek čiščenja dimnih plinov, kakršni nastajajo v TEŠ, po mokrem in polsuhem postopku.

Strokovnjakinji iz velenjskega zavoda za urbanizem sta po uvodu Jedovnickega predstavili ureditveni načrt odlagališča. Po njem naj bi se odlagališče nahajalo na

dopolnil vodja službe našega rudnika za jamomerstvo in rekultivacije Srečko Meh, in sicer s predstavitvijo rekreacijskega območja v Šaleški dolini in njegove vsebinske zasnove.

Rekreacijsko območje v naši dolini zdaj sega od vadišča Kinološkega društva Velenje v Pesju prek Rekreacijsko-turističnega centra Jezero in naselja vikendov Kunta-Kinte do Starega jaška in objektov ovčerejske in konjerejske farme rudnika ob Škalskem jezeru.

To območje pa se bo razširilo še na področja rekultiviranih odlagališč odpadkov iz TEŠ in del Šoštanja.

Diana Janežič

ČIŠČA

Preden zjutraj vstaneš, se zbudi, saj morda pozneje za to ne bo več časa.

Preden zvečer zaspiš, se odpočij! Kaj veš, kaj boš v sanjah delal?

Preden se umiješ, pojdi jest, sicer te bodo tisti z umazanimi rokami prehiteli.

Preden se česa lotiš, se pohvali. Pa še tako te bodo pri delu težko opazili!

Preden se poročiš, imej otroke,

kajti v zakonu spada to k dolžnostim.

Preden se zaposliš, zasluži kaj denarja, da boš potem za davke in prispevke lahko odvajal.

Preden daš otroke v šolo, jih nauči česa, da te ne bo potem sram pred učiteljico.

Dan po praznikih si vzami prost, da ta dan ne boš praznoval še pri delu. (M. Lipičnik)

Srečno!

RUDAR, glasilo Rudnika lignita Velenje
Organ pri glasilu: Odbor za informiranje, predsednik Jože Hace
Odgovorni urednik: Diana Janežič
Naslov uredništva: Rudnik lignita Velenje, glasilo Rudar, Partizanska 78 (NOP), 63320 Velenje
Telefon: (063) 853-312, interna številka 1815
Izdelava fotografij: Ivan Pungartnik, Jamomerstvo RLV
Tisk: Tiskarna Velenje (Štrbenkova 6, 63320 Velenje)
Naklada in izdajanje: 4 200 izvodov enkrat na mesec

Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.